

МОТИВИ

КЪМ

Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 4 от 2002 г. за защита на работещите от рискове, свързани с експозиция на биологични агенти при работа

Предложеният проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 4 от 2002 г. за защита на работещите от рискове, свързани с експозиция на биологични агенти при работа е изготвен във връзка с необходимостта от въвеждане в националното законодателство на разпоредбите на *Директива (ЕС) 2019/1833 на Комисията от 24 октомври 2019 г. за изменение на приложения I, III, V и VI към Директива 2000/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета във връзка с адаптации от чисто техническо естество* и *Директива (ЕС) 2020/739 на Комисията от 3 юни 2020 година за изменение на приложение III към Директива 2000/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета във връзка с включването на SARS-CoV-2 в списъка на биологичните агенти, за които е известно, че заразяват хората, и за изменение на Директива (ЕС) 2019/1833 на Комисията.*

В резултат на проведената от Европейската комисия оценка на директивите, свързани със здравословните и безопасни условия на труд за работниците, в това число на Директива 2000/54/ЕО в рамките на REFIT (Програмата за пригодност и резултатност на регулаторната рамка) бе оценена приложимостта им включително в светлината на научните изследвания и новите научни познания в различните области. Макар и оценката по REFIT на достиженията на правото на Съюза в областта на здравословните и безопасни условия на труд да потвърждава, че законодателството в тази област като цяло е ефективно и подходящо за целта, оценката по REFIT заключава, наред с другото, че списъкът с класификацията на биологичните агенти в приложение III към Директива 2000/54/ЕО трябва да бъде изменен в светлината на научно-техническия прогрес и че съгласуваността с други директиви следва да бъде засилена. В тази връзка, през 2019 и 2020 г. бяха направени 2 изменения на Директива 2000/54/ЕО с посочените по горе директиви, с цел актуализация от техническо естество на разпоредбите за защита на работещите от биологични рискове при работа.

С проекта на наредба се предлага промяна в Приложение № 1, с което в националното законодателство се въвежда измененото приложение III към Директива 2000/54/ЕО, с актуализиран списък на биологичните агенти, за които е известно, че заразяват хората, класифицирани според тяхната степен на риск от инфекция, във връзка с най-новите

познания, свързани с развитието на науката, особено по отношение на таксономията, номенклатурата, класификацията и характеристиките на биологичните агенти, както и наличието на нови биологични агенти.

С проекта се въвеждат и актуализирани разпоредби на въведените с Директива 2000/54/ЕО в националното законодателство изисквания, по отношение на дейностите, в които работниците са изложени или са потенциално изложени на биологични агенти в резултат от тяхната работа, и мерките, които трябва да бъдат взети при дейност, при която е вероятно да съществува риск от експозиция на биологични агенти, за да се определят видът, степента и продължителността на експозиция на работниците на биологични агенти.

Актуализацията на Приложение № 2 на Наредба № 4 от 2002 г., с което са въведени изискванията регламентирани с измененото приложение I към Директива 2000/54/ЕО е свързана със случаите, когато резултатите от оценка на риска могат да покажат неволна експозиция на биологични агенти при други трудови дейности, които не са включени в списъка на приложението, но също следва да бъдат взети предвид. В тази връзка, посоченият индикативен списък на дейностите, е допълнен с уводно изречение с цел да се поясни неизчерпателният характер на списъка.

В приложение № 1 към проекта на наредба са отразени измененията на приложение III към Директива 2000/54/ЕО, въведени с Директива (ЕС) 2019/1833 и Директива (ЕС) 2020/739, което води до добавянето на известен брой биологични агенти, включително коронавируса, свързан с тежкия остър респираторен синдром (свързан с ТОРС коронавирус) и коронавируса на блискоизточния респираторен синдром (вирус MERS) и новият SARS-CoV-2 вирус.

Вирусът, наречен „коронавирус 2, свързан с тежък остър респираторен синдром“ или накратко „SARS-CoV-2“, който предизвика пандемията от COVID-19, показва големи сходства със свързания с ТОРС коронавирус и вируса MERS. Предвид наличните понастоящем епидемиологични и клинични данни относно характеристиките на вируса, като например моделите му на предаване, клиничните му характеристики и рисковите фактори за заразяване, с Директива (ЕС) 2020/739, SARS-CoV-2 се добавя в приложение III към Директива 2000/54/ЕО, за да се осигури непрекъсната адекватна защита на здравето и безопасността на работниците при работа.

SARS-CoV-2 може да причини тежко заболяване у хората сред заразеното население и представлява сериозна опасност, по-специално за по-възрастните работници и тези със съпътстващ медицински проблем или хронично заболяване. Въпреки че понастоящем няма

ваксина, нито ефективно лечение, в международен план се полагат значителни усилия и вече има установен значителен брой потенциални ваксини. Като се вземат предвид най-новите научни доказателства и налични клинични данни, SARS-CoV-2 е класифициран като човешки патоген от рискова група 3.

През март 2020 г. Световната здравна организация публикува насоки за биобезопасност за лабораториите във връзка с новия коронавирус и тестването на клинични проби от пациенти, заразени със SARS-CoV-2. В насоките се уточнява, че несвързана с размножаване диагностична лабораторна дейност, например секвениране, може да се извършва в съоръжение, в което се използват процедури, еквивалентни най-малко на второ ниво на изолация (второ ниво на биобезопасност, BSL-2), а свързана с размножаване дейност, включваща SARS-CoV-2, трябва да се извършва в съоръжение от трето ниво на изолация с въздушно налягане, отрицателно спрямо атмосферното (трето ниво на биобезопасност, BSL-3). За да се гарантира достатъчен капацитет, както и непрекъснатост на жизненоважната дейност, извършвана от диагностичните лаборатории в целия Съюз, това е записано в измененото приложение III към Директива 2000/54/ЕО и е отразено в проекта на наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 4 от 2002 г.

С оглед на сериозността на световната пандемия от COVID-19 и като се има предвид, че всеки работник има право на здравословна, безопасна и добре приспособена работна среда е предвидено Директива (ЕС) 2020/739 да се транспонира в националното законодателство на държавите-членки в срок до 24 ноември 2020 г.

Основната цел на предложения проект на наредба за изменение и допълнение на Наредба № 4 от 2002 г. е хармонизиране на националното ни законодателство с европейското и осигуряване на по-висока степен на защита на здравето на работещите с биологични агенти.

Предложеният проект на акт, не се очаква да окаже пряко и/или косвено въздействие върху държавния бюджет в текущата и/или в следващите години. Прилагането на нормативния акт не изисква допълнителни финансови и/или други средства, които да бъдат направени от компетентните контролни органи.

Прилагането на предложения проект е възможно да доведе до възникването на известни финансови разходи за икономическите оператори. Тези разходи ще са свързани с техническо осигуряване на намаляването на нивото на експозиция на работниците до възможно най-ниски стойности.

Като се има предвид, че в светлината на общностната и националната политика по здраве и безопасност, повишаването на безопасността, хигиената и опазването на здравето на работното място е цел, която не следва да бъде подчинена на чисто икономически съображения, както и че гарантирането на здравно благополучие и високо качество на живот и труд, следва да е над индивидуалните интереси на отделната личност, предложеният проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 4 от 2002 г. за защита на работещите от рискове, свързани с експозиция на биологични агенти при работа транспонира напълно текстовете на *Директива (ЕС) 2019/1833 на Комисията от 24 октомври 2019 г. за изменение на приложения I, III, V и VI към Директива 2000/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета във връзка с адаптации от чисто техническо естество* и *Директива (ЕС) 2020/739 на Комисията от 3 юни 2020 година за изменение на приложение III към Директива 2000/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета във връзка с включването на SARS-CoV-2 в списъка на биологичните агенти, за които е известно, че заразяват хората, и за изменение на Директива (ЕС) 2019/1833 на Комисията.*

За съответствието на наредбата с текстовете на директивите са изготвени 2 таблици на съответствието с правото на Европейския съюз.

Световната пандемия от COVID-19 наложи предприемането на редица мерки за превенция на риска от разпространение на COVID-19. С цел свеждане до минимум риска от заразяване с COVID-19 на работното място, засилени противоепидемични мерки бяха длъжни да предприемат и всички работодатели. В тази връзка, е оценена необходимостта от промяна на Наредба № 5 от 1999 г. за реда, начина и периодичността на извършване на оценка на риска. Със заключителните разпоредби на проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 4 от 2002 г. за защита на работещите от рискове, свързани с експозиция на биологични агенти при работа е предложено изменение на Наредба № 5 от 1999 г., което предвижда оценката на риска да се преразглежда освен по преценка на работодателя и по предписание на контролните органи и при извънредна епидемична обстановка.

Пандемията от COVID-19 от началото на 2020 г. засегна всички държави членки и причинява сериозни сътресения на всички сектори и услуги, като оказва пряко въздействие върху здравето и безопасността на всички работници в Съюза. В тази връзка, от изключително значение е въвеждането чрез националните разпоредби на правилата на Съюза за безопасност и здраве при работа регламентирано с Директива (ЕС) 2020/739 на Комисията от 3 юни 2020. Срокът определен за транспониране на Директива (ЕС) 2020/739 на

Комисията от 3 юни 2020 година от държавите членки е 24 ноември 2020 г. Спазването на срока за транспониране на Директива (ЕС) 2020/739 на Комисията от 3 юни 2020 е от съществено значение и с оглед избягване на стартирането от Европейската комисия на наказателна процедура за нарушение на правото на Европейския съюз срещу Република България.

С навременното приемане на проекта на наредба ще бъде осигурено и своевременното ѝ прилагане, както и условията за стриктно спазване на предвидените изисквания в европейското законодателство.

С оглед на това и предвид непрекъснато нарастващия брой на новозаразени в световен мащаб и в частност в Република България се налага обществените консултации по проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 4 от 2002 г. за защита на работещите от рискове, свързани с експозиция на биологични агенти при работа на основание чл. 26, ал. 4 от Закона за нормативните актове да се проведат в срок от 14 дни.